

Sèrie 2

CRITERIS GENERALS

Pregunta 1

S'ha de desenvolupar una de les dues qüestions proposades.

La pregunta val 5 punts que es distribueixen de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per a la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs.

Avaluació dels continguts (3 punts):

No es tracta que l'examinand resolgui la qüestió amb respostes disperses sinó que elabori la seva resposta en forma de tema. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte no indicat expressament en l'enunciat o el text proposat en una de les qüestions, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs (2 punts):

Es valorarà la claredat de l'escriptura, la pertinença de les idees i la capacitat d'establir relacions entre les diferents qüestions proposades.

Pregunta 2

S'ha de desenvolupar un dels dos comentaris proposats.

El comentari de text es podrà puntuar amb cinc punts, distribuïts de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per als aspectes metodològics del comentari.

Avaluació dels continguts (3 punts):

El comentari de l'examinand no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests aspectes que no es resolgui en el redactat no sumarà la puntuació que li correspon. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament a l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Aspectes metodològics del comentari (2 punts):

Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'examinand i, en general, els aspectes propis de la redacció. Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure les idees de forma argumentada, establir vincles amb altres elements de l'obra i demostrar els coneixements dels aspectes retòrics de l'obra: mètrica, figures estilístiques, generes, etc.). No s'ha de valorar negativament una estructuració excessivament escolar (context, tema, estructura...). El que cal valorar negativament és que l'examinand prescindeixi de comentar el text i el prengui com a pretext per a una acumulació d'idees sense cap lligam amb el fragment proposat.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: fluïdesa, adequació del vocabulari, claredat en la redacció i puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

- La reducció de nota ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.
- Es restarà un punt de l'examen si hi ha errors greus d'ortografia, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...
- Es restarà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats usos dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt.
- Si els errors fossin molt greus o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global podria arribar als dos punts.
- No es restarà de la puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de pocs errors lleus.
- Quan s'apliqui una reducció de la nota per alguns dels motius indicats, s'assenyalarà en l'espai destinat a tal efecte.

Atesa la transitorietat establerta per l'IEC quant a la publicació de la nova Gramàtica de la llengua catalana i la nova Ortografia catalana, cal admetre com a bones tant les solucions derivades de la normativa anterior com les derivades de la normativa actual:
<http://www.iec.cat/activitats/documents/ortografia.pdf>

CRITERIS ESPECÍFICS

OPCIÓ A

[*El café de la Marina*, de Josep Maria de Sagarra]

1. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand esbossa els trets de caràcter dels dos personatges masculins que, juntament amb Caterina, conformen el triangle amorós que articula l'obra. En Claudi, un pescador del poble malcarat, orgullós i alcohòlic que somia fer les Amèriques, representa l'amor pur i salvatge. *Monsieur* Bernat, marxant de peix del Rosselló, personifica en canvi els valors de la ciutat i la seguretat material. Els dos pretendents representen, a més, els interessos oposats del pare de la Caterina, en Libori, que vol aconseguir un bon matrimoni amb el foraster per tal de salvar la discutible reputació de la seva filla, d'una banda, i els interessos de la mare d'en Claudi, la Salvadora, de qui la Caterina rep suport i confiança, de l'altra. Finalment, el triangle amorós es resol amb el casament de la Caterina amb en Claudi, en una exaltació de l'amor i l'autenticitat per damunt de la conveniència i els valors materials.

[*Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders]

1. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta alguns dels aspectes següents:
  - Si explica que es tracta de contes on predominen els fets insòlits i fins i tot sobrenaturals. Així ho apunten els títols dels tres apartats en què s'estructura el recull: "La imprevista certesa", "Ver, però inexplicable" i "L'escenari desconcertant". Bons exemples de contes que il·lustren el gust de Calders per la cara oculta de la realitat, dominada per l'atzar, l'imprevist i la capacitat de somiar que tenim els humans són, per exemple, "El desert", "La ratlla i el desig", "L'arbre domèstic", "L'any de la meva gràcia" o "O ell, o jo".
  - Si fa esment d'algun tret significatiu de la caracterització dels personatges, com la despersonalització o la caricatura, i comenta algun exemple. Els personatges centrals de "La ratlla i el desig", "La consciència, visitadora social", "El principi de la saviesa" i "L'home i l'ofici", per exemple, apareixen despersonalitzats darrere les figures d'un agrimensur, un assassí, un milionari o un inventor, respectivament. Bones il·lustracions de la ridiculització de la classe benestant les trobem a "El principi de la saviesa" i a "La ciència i la mesura". També són recurrents les caricatures de personatges que es troben fora de la llei i cometen furts o assassinats que després proven de justificar ("La consciència, visitadora social", "Feblesa de caràcter", "Un crim").
  - Si exposa alguns dels motius recurrents de l'obra i els il·lustra amb exemples: la mà ("El desert", "El principi de la saviesa", "L'any de la meva gràcia", "Les mans del taumaturg"); la casa ("La ratlla i el desig", "La revolta del terrat", "Coses de la Providència", "Història natural"); el viatge ("El problema de l'Índia", "Els catalans pel món").
  - Si esmenta la importància de la ironia i de l'humor i ho il·lustra amb algun exemple ("El principi de la saviesa", "L'home i l'ofici", "Els catalans pel món", "L'esperit guia", "Fet d'armes", "Història natural", "Quieta nit").

[*Marinero en tierra*, de Rafael Alberti]

2. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el tema central del poema és la nostàlgia del mar, desenvolupada aquí a partir d'un vers de Baudelaire en què es relaciona el mar amb la llibertat. És important que indiqui que es tracta d'un sonet de versos alexandrins. També convé que expliqui que en els quartets es descriu al capità al que es fa referència al títol del poema i la seva nau. L'evocació és la d'un home de rang, lliure, experimentat i valent, al qual la veu del poema s'encomana des dels tercets. Des de terra estant, un "nosaltres" clama per la llibertat que s'associa amb la vida marinera, i exhorta al capità, que és tots els capitans, perquè els alliberi dels constrenyiments associats a la vida lluny del mar. (1,25 punt)
- Les imatges del poema són molt clares, i remeten a un joc de contrastos: el litoral on es troba el poeta, lloc de nostàlgia, estatisme i manca de llibertat, d'una banda; i el capità i la seva nau, símbol de la llibertat, el descobriment i l'aventura, de l'altra. Es valorarà especialment si l'alumne, a més de parafrasejar les imatges del poema, és capaç de proposar-ne una interpretació coherent i argumentada, que les posi en relació amb les idees de nostàlgia i llibertat. La rima és consonant i segueix un esquema diferenciat als quartets (amb una rima encadenada abab) i una altra als tercets (ccd, eed). Destaca la senzillesa del llenguatge i l'avançament més emocional que de contingut. (1,25 punt)
- Si mostra com el to del poema és coincident amb trets generals de *Marinero en tierra*: l'anhel per una vida al mar, que s'associa a l'aventura i la llibertat, la frustració per una vida lluny del mar, cert sentiment de pèrdua lligat a l'abandó de la infantesa, el gust per formes molt senzilles, que recuperen la tradició lírica popular. (0,5 punt)

Si l'alumne complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[La casa de Bernarda Alba, de Federico García Lorca]

2. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el fragment se situa cap al final del tercer acte, en un moment de màxima tensió dramàtica. La sospita de la relació entre Adela, la filla petita de Bernarda, i Pepe el Romano, el promès d'Angustias, ha anat creixent al llarg del segon acte, sobretot per part de la Poncia i de Martirio, que no deixen d'advertir de la situació a Bernarda. Al tercer acte la sospita dona lloc al descobriment i al càstig, terrible i tràgic. (1 punt)
- Si descriu l'objecte del diàleg entre Adela i Martirio, una altra de les filles de Bernarda, submissa com la resta, i terriblement gelosa de la relació clandestina que manté la seva germana petita amb Pepe el Romano, el promès d'Angustias, a qui ella també estima. El fragment seleccionat és un moment de confessions i alt voltatge dramàtic que prepara el terrible final. (2 punts)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

OPCIÓ B

[Retahílas, de Carmen Martín Gaité]

1.a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand explica que el diàleg entre Eulalia i Germán és el principal motiu temàtic i estructural de la novel·la. La trobada dels dos personatges ve motivada pel darrer desig d'una vella dona que vol anar a morir a la casa on va néixer en un poble de Galícia, on aniran a vetllar-la la seva néta Eulalia, des de Madrid, i el seu besnét Germán, des de la costa catalana. La vetlla es perllonga moltes hores, fins a la matinada, i dona peu a un diàleg en el qual cadascun dels dos personatges reconstrueix la seva biografia. Entre el prelude i l'epíleg, que obren i tanquen la novel·la, l'obra s'estructura en onze monòlegs (o "retahílas"), ara d'Eulalia, ara de Germán, que se succeeixen i reproduïxen un diàleg. La intervenció de cada personatge s'identifica per les inicials de qui parla: E. i G., seguides d'un número. Els capítols es troben enllaçats entre si per una mateixa expressió o idea que es reprèn en el següent, com fils que entreteixeixen la història que és la novel·la.

La manca de simetria entre les intervencions dels dos interlocutors (Eulalia protagonitza sis de les onze intervencions, molt més llargues que les de Germán) és indicativa de les característiques i funcions dels personatges: Eulalia, de 45 anys, dipositària de la memòria familiar, representa la maduresa i l'art de contar històries, mentre que Germán, de 24, és l'interlocutor perfecte: atent, crèdul, àvid d'històries. L'etimologia dels seus noms també és significativa: Eulalia, "la ben parlada", i Germán, el "germà" o company amb qui parlar. Tots dos personatges maduren al llarg de la novel·la a través d'un diàleg que els enriqueix i els serveix per curar antigues ferides.

[La colmena, de Camilo José Cela]

1. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand explica que el títol de l'obra fa referència al seu protagonista col·lectiu; això és, a l'entramat de personatges que habiten el Madrid de postguerra formant una unitat de sentit, com les abelles en un rusc o "colmena". Aquest eixam humà que es mou en l'espai de misèria i agonia col·lectives que és la ciutat està format per una multitud de personatges, la història dels quals es narra de forma fragmentària i discontinua. El títol metafòric de la novel·la té a veure també amb aquest fragmentarisme estructural: cada petit fragment o seqüència de la trama és com una de les múltiples cel·les que conformen un rusc o "colmena". Cadascuna d'aquestes seqüències conté una anècdota (com la del jove poeta que escriu un poema sobre el destí enmig de la misèria del cafè "La Delícia", el vagareig per la ciutat de Martín Marco, el somnis eròtics d'Elvirita), el retrat d'un personatge (com doña Rosa, la mestressa del cafè "La Delícia", o don Ibrahím, que assaja florits discursos acadèmics davant el mirall), o la descripció d'un ambient (el del cafè "La Delícia", la casa de cites de doña Celia, el bordell de doña Jesusa, etc.).

[Visions & Cants, de Joan Maragall]

2. a. Els tres punts corresponents al contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

- Si situa el poema en el context del llibre, específicament en la secció segona, l'"Intermezzo", entre les "Visions" i els "Cants". Es valorarà que l'alumne relacioni les característiques generals del poema amb alguna de les característiques definitòries de la secció a la qual pertany: la poetització de fets de la vida quotidiana, la lloança a la figura femenina (en aquest cas de l'esposa), l'actitud de contemplació embellidora, l'espontaneïtat en l'estil, etc. (1 punt)

- Si identifica i comenta el tema i el significat del poema: el desencontre intel·lectual entre el poeta i la seva esposa, superat per l'amor. El poema s'estructura en forma de diàleg. En les tres primeres estrofes parla ella i descriu el moment de desavinença, com el marit es contraria per un comentari seu i s'allunya, i com ella, enamorada, s'hi torna a apropar. En la darrera estrofa respon el poeta, que exalta la fortalesa i l'amor de l'esposa. La descripció de l'escena és plena d'imatges marineres: el pensament del poeta és com una nau que s'allunya de l'esposa mar endins, per després tornar al port del seu amor. (1 punt)

- Si analitza satisfactòriament alguns aspectes formals: el poema està format per versos decasíl·labs agrupats en quatre estrofes de quatre versos, amb excepció de la tercera estrofa, que en té cinc. La rima és consonant, amb alternança de paraules planes i agudes, i segueix una estructura encadenada (abab), amb excepció de la tercera estrofa, que segueix l'estructura següent: abaab. S'usa un llenguatge planer. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[La plaça del Diamant, de Mercè Rodoreda]

2. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si situa el fragment a l'inici de la novel·la; descriu el que passa en el fragment (la baralla amb en Quimet al poc de sortir junts; la violència d'ell; la primera reacció d'ella; la breu separació) i comenta el que succeirà immediatament després (com la Natàlia i en Quimet es reconcilien; com ella sucumbeix a la pressió d'ell i renuncia a la feina a la pastisseria i al seu promès Pere; i poc després el casament i els dos fills; la progressiva submissió de la Natàlia davant el caràcter possessiu, autoritari i violent d'en Quimet; la progressiva pèrdua d'identitat que segueix al canvi de nom pel de Colometa...). (1,25 punts)

- Si explica que la veu narrativa correspon a la de la protagonista, la Natàlia, i analitza els trets fonamentals de la seva evolució: de la immaduresa, la fragilitat, la ingenuïtat i la submissió de la Natàlia (Colometa) a l'inici de l'obra, abans de la guerra, a l'experiència, la fortalesa, la maduresa i el dolor de la protagonista, durant la postguerra. (1,25 punts)

- Si analitza satisfactòriament alguns aspectes formals: que és en primera persona, que parla en passat, que transfereix a la sintaxi (on predominen les frases curtes, la juxtaposició, les repeticions...) l'estat anímic del personatge. (0,5 punts)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.